

Tôi ngồi ở bên mình dưới tàng cây râm rợp sau sân chùa, tránh cái nóng oi ả của mùa hè.

Hôm nay ngày tháng năm, mọi người đi làm cày, cảnh chùa im lặng một cách trang nghiêm. Nhân tiện có công việc đi ngang qua chùa, tôi bước vào vì ngắm cảnh và chụp cho ông bác một nén hương để tưởng nhớ đức Phật. Tôi thấy ông thích ngắm mình yên lặng như thế, đứng ở góc như thế hiếm khi sinh, một thế kỷ như, cảm nhận được hình ảnh như những chắp cánh nói, trong đó có những biểu tượng thành ý nghĩ hay tưởng tượng! Nhưng lúc như thế, tôi thấy tâm hồn có phần nào an lạc bình yên hơn.

Người tôi đang nhìn vậy một lúc lâu, tôi chợt thấy bóng người đang lui cui đến phía hông mé nhà kho. Đúng vậy, tôi nhận ra đó là người đàn ông khỏe mạnh mà tôi thấy như một người bạn làm công việc cho chùa. Một hồi người đàn ông đứng nhìn tôi cái nóng bức của mùa hè, nhưng anh ta vẫn lặng lẽ làm không thấy một chút nào khó chịu cả. Tôi nhìn anh ta làm việc, lòng thấy cảm phục.

Người đàn ông bắt chợt nhìn thấy tôi. Anh ta cười, vẫy tay chào.

Tôi nói:

- Nghỉ tay, uống miếng nước đã!

Người đàn ông khỏe mạnh, ngắm nghĩ, cúi xuống xách chai nước đi về phía tôi

ng i.

Tôi đang lên, bắt tay tôi gọi tên mình.

- Chào anh, tôi là Minh.
- D , tôi tên Hi u.
- Hôm nay anh không phải đi làm à?

Tôi ngắm Hi u trong khi chờ đợi câu trả lời. Tuy vậy làn da hơi rám nắng, cùng với mái tóc cắt ngắn, Hi u có một khuôn mặt sáng sủa dù nhìn nhận nét suy tư. Đôi bàn tay gọn gàng thanh nhã chứng tỏ không phải là công nhân lao động nhàn hạ.

- Thưa anh không. Tôi nghe th Ba, không làm việc. Còn anh, sao hôm nay không đi làm à?
- Tôi có vài công việc riêng cần phải làm nên lấy ngày nghỉ hôm nay. Xong việc, đi ngang chùa nên ghé vào đây thăm chút ông bác. Tôi thỉnh thoảng đi chùa với thầy anh. Anh chắc thấy công làm công cụ ở đây đã lâu?
- D , cũng được vài năm, thưa anh. Sếp tôi là Vu Lan rồi, tôi sống ở nhà kho lấy hàng vật dụng cần thiết, để sẵn đó cho họ. Mọi người mới tay.
- Ồ nhé. Anh không nhớ thì tôi cũng quên khuấy đi mất, rằm tháng 7 sếp tôi rồi! Trông anh còn trẻ, chắc còn bà con?

Hi u chợt khựng lại, giọng nhè nhẹ.

- Thưa anh không. Mọi chuyện cách đây được vài năm.
- Tôi xin lỗi.
- D , không sao chi.

Tôi ngắm nghĩ, mỉm cười nói th m "Hi u, Hi u ...". Tôi đã có nghe ai đó nói về cái tên này, và đang cảm nhận là đã nghe ở đâu.

- A! Tôi có nghe mà tôi thỉnh thoảng nói ở chùa có một anh bác sĩ trẻ hay đến làm công cụ, cho chùa tiền và chia bớt cho người nghèo để họ sống yên ổn, giúp người nghèo thì chia tiền phí, không biết có phải là anh không?

Hi u cười nói ng ng p.

- D , bà con anh nói quá rồi. Tôi chỉ làm những gì khả năng cho phép.

Tôi tiếp lời:

- Mẹ tôi và mọi người ở đây quý mến anh lắm. Đều có một người trẻ công danh thành tài trong công việc cũng là điều quý rồi, nhưng họ thay vì học nghề thì, vinh thân phì gia, anh còn nghĩ đến công việc, giúp đỡ công việc thì quá tốt. Tôi nói điều này bằng cách thức lòng, chúng phải nói cho anh vui.

- Dạ, cảm ơn anh. Tôi cũng chỉ xin đóng góp phần nào mà thôi. Một mình tôi thì cũng chỉ làm gì được nhiều người không có nghề nghiệp thì giúp đỡ và góp sức của những người khác. Người cho \$100, người cho \$5 đồng, \$10 đồng ... người làm trong nhà bếp, người chăm lo vườn, người lo giầy dép thì các hành chánh v.v... một người thì chắc chắn không thể nào làm được tất cả công việc.

Tôi đi để tài để tôi, để cho Hiếu để tôi mái, họ và vợ những khóa tu thì nên sắp xếp đi do chùa thì chắc, những người khác thì nghỉ ngơi v.v...

Người nói chuyện để có một lát, Hiếu xin phép quay trở lại làm việc công việc đang dở, tôi báo để tôi phải tay khuôn để nhanh chóng, thêm phần có hai người và làm và nói chuyện để nhằm chán họ. Hiếu vui vẻ cảm ơn tôi.

Công việc xong thì cũng khoảng 5 giờ chiều. Tôi thì già Hiếu và họ nên gặp lại trong ngày Vu Lan.

o0o

Khi tôi chỉ một tôi thì chùa cũng đã có khá đông người. Một cô bé nhỏ tuổi mà tôi thấy người trong gia đình Phật Tử của chùa chị họ, chúng tôi, cài trên ngực áo tôi một bông để nhỏ nhắn một cái thì để để để chúc tôi may mắn còn mẹ. Tôi mỉm cười sung sướng.

Mẹ tôi đến dò tôi vài điều như số và lúc mấy giờ, nếu muốn kiếm mẹ tôi thì có thể kiếm bà ở đâu... rồi và đi về họ nhà bếp để giúp tay và những người ở bên trong Ban Hộ Niệm của bà trong đó.

Tôi để một nhìn xung quanh, có những người mang đóa hoa để cài trên ngực và có những người cài đóa hoa trên, những người mà thân mẹ đã qua đời. Tôi chợt nhớ đến Hiếu, nhớ đến những bác sĩ trẻ hay làm công việc cho chùa. Tôi nhớ bằng sự để ý kiếm Hiếu. Tôi đi về và phía khán đài để giúp ban tổ chức vẫn nghe khuôn họ ra cho khán giả người và sắp để để trình.

Không khí nhà chùa hôm nay đâu đâu cũng nhộn nhịp, mọi người cười nói vui vẻ. Tiếng chuông trống đang sang sảng thuyết pháp vang lên khắp chính điện. Các em nhỏ trong ban vũ tấu tít gỏi nhau để chúc mừng cho chương trình văn nghệ. Những tà áo dài đẹp màu sắc thướt tha có dịp gì đó trong năm mới được mang ra mặc. Mọi người rí rỏi trong ngày báo hiếu.

Khi trẻ trẻ chiụ, tôi kể chuyện, chuyện bà vợ lo lắng của ông để cúng bái ở nhà. Tôi vẫn chưa thể nói chuyện. Tôi chỉ nói là người họ gặp nhau ở chùa là tôi và Hiếu chưa gặp, không nói.

oOo

Sau ngày Vu Lan tôi gặp Hiếu đôi lần ở chùa, những lúc nhàn nhã, chúng tôi thường nói chuyện về các kinh điển nhà Phật. Hiếu có một trí nhớ rất dai, thuộc lòng câu kinh hoặc đạo kinh. Tôi vẫn thuộc lòng "dài lòng thì vui, ăn no là niềm", thuộc lòng bài kệ kệ tụng hay kệ tụng, kệ tụng hay kệ tụng. Những lúc nghe Hiếu đọc các câu kinh, tôi hiểu được thế nào nói ra như vậy khi nhìn Hiếu lúc Hiếu kinh ngạc và thường khen tôi là người có căn, chắc những kệ tụng có tu tập gì rồi. Chúng tôi lần lượt nói ra những kệ tụng ra sao để trẻ con nhau và ngày càng trẻ nên thân nhau hơn. Thú thật thì lúc đó, tôi cũng không biết gì nhiều về bản thân cũng như gia đình của Hiếu. Tính tôi vẫn không tò mò, ai thích kể cho mình nghe thì kể, tôi không hỏi và cũng không lấy đó làm điều quan tâm. Cho đến một hôm...

- Hiếu thưa Bô y này ông có nhớ không?

Ngẫm nghĩ một chút, tôi trả lời Hiếu:

- Nhớ. Có chuyện gì không?

- Tôi nhớ ông ở nhà ăn cơm bà ạ.

- Ồ, những ông phải chờ đợi cho tôi hay cho tôi đi ạ. Ông nhớ mấy gì?

- Khoảng 7 giờ chiều ông có không? Sáng tôi còn ở phòng mạch. Để tôi về đợi ông đợi cho ông sau.

- Ồ, chắc nhớ nhớ vậy đi.

Chiều thưa Bô y tôi đến nhà Hiếu, một căn nhà nhỏ tọa lạc trong một khu vực yên tĩnh, hẻo lánh thành phố. Khi tôi tới, Hiếu đã cúng bái xong rồi, đang ngồi chờ tôi. Tôi đến bàn thờ, thắp nén nhang thì lòng tôn kính người quá cố. Nhìn đi nhìn lại, mặt của Hiếu là một người đàn bà khỏe khoắn, trông có vẻ lam lũ dù tầm vóc lúc còn khá trẻ. Duy chỉ có cặp mắt, cặp mắt thâm thúy, cặp mắt của một người cha và hy sinh. Kể bên đi nhìn là một bác sĩ nhà của một người đàn ông mà quân phục, da sạm nắng mà tôi đoán là cha của Hiếu. Điềm làm tôi ngạc nhiên, tôi là người khách duy nhất mà Hiếu mời! Không một người nào khác, ngoài tôi và Hiếu! Ngoài hai bác sĩ nhìn trên bàn thờ, trong nhà không treo một tấm hình nào khác. Để đức bô y biết rồi đi

s nhng gn gàng và s ch s. Nhìn qua, ai cũng có thể đoán đợc phn nào tâm lý c a ng i ch nhà.

Trong b a ăn, Hi u vui v c i nói huyền thuyên nhi u h n bình thng. Không bi t có ph i vì chút r u vang hay đã lâu trong b a ăn m i có ng i cho Hi u nói chuy n, ho c vì m t lý do nào đó mà Hi u c che đ u đ quên đi?

Dùng c m xong, chúng tôi ra phòng khách ng i u ng cà phê, nói chuy n. Lúc này Hi u i tr nên ít nói, có v tr m ngâm t l , thành th tôi c ph i kh i chuy n.

- Ông m t mình, sao không l y v cho có không khí gia đình? Tôi đi làm v còn có cha m , anh em, ông đ nh nh v y đ n bao gi ? V l i, c ng i nh ông đâu ph i là khó l y v !

Hi u im l ng m t h i lâu r i tr l i:

- Tôi cũng đã t ng l p gia đình r i.

Tôi nhìn Hi u không nói. Hi u ti p t c k :

- Tôi l y v cách đây ba năm, ăn v i nhau đợc g n m t năm thì chúng tôi xa nhau. Chng ph i l i t i Thy, l i t i tôi thì đúng h n. Đ u sao đi n a thì chúng tôi cũng đã ly đ . Nh có đ p đ tâm s , Hi u miên man k cho tôi nghe.

- B c a tôi là m t sĩ quan Quân L c Vi t Nam C ng Hòa. Ông thu c đ n v tác chi n nên nay đây mai đó, vì v y ông không mu n m tôi theo. Khi tôi ra đ i, l n lên trong tình thng c a m , ít khi th y m t cha. Gia đình bên n i cũng nh bên ngo i, tôi đ u không bi t vì b m tôi thng nhau không có s đ ng ý c a c hai gia đình v n ghét nhau t lâu. M tôi b gia đình mình t và gia đình b tôi không nh n, nh ng vì thng yêu nhau nên b m tôi b t ch p t t c đ đợc g n nhau.

L y nhau m t th i gian ng n thì b tôi nh p ngũ, m tôi b t đ u cu c s ng xa chng, m t thân m t mình và có mang tôi. Không nói thì ông cũng có thể t ng đợc lúc đó m tôi kh s đ n th nào. Bên n i, bên ngo i ngo nh m t nh t đ nh không ch u nhìn. Ch t i bà ngo i tôi, thng con nh ng s chng, lâu lâu lén lút g p m tôi và đ m dúi cho ít ti n. M tôi ph i buồn thng bán b ng đ t nuôi thân và ch ngày sinh con.

Ngày tôi ra đ i, tôi là ngu n s ng c a bà. Tôi l n lên trong s hy sinh c c c a m tôi, nh ng ngày đó tôi còn quá nh đ nh n th c đợc s hy sinh c a m mình. Tôi không bi t ph i di n t

th nào đ nói lên đ c s vui s ng c a m tôi m i khi b tôi v phép, không còn gì sung s ng h n cho ng i đàn bà khi th y ch ng mình, con mình và mình đ c quây qu n chung m t nhà. Đôi khi m tôi đi xe đò, mang tôi lên đ n v thăm ch ng. B tôi v a m ng vì đ c g p v con, v a lo vì đ ng xá xa xôi, m t an ninh.

Sau khi C ng S n chi m Mi n Nam, b tôi b chúng b t đi c i t o hay đi tù thì đúng h n! H chuy n b tôi ra B c. M tôi l n l i ra ngoài đó thăm ch ng nh ng h cho bi t b tôi đã b b nh ch t! M t ng i đ ng tù đã lên cho m tôi bi t là b tôi đã b hành h đ n ch t và cho m tôi bi t ngày b tôi b gi t!

Tr vào Nam, đau đ n vì b tôi b gi t, m tôi l i ph i ch ng ki n c nh tôi b ng c đ i tr ng h c vì có cha là lính ng y. M tôi tìm cách v t biên vì t ng lai c a tôi. Tôi v n hi u h c l i có trí nh dai. Sau khi bán h t t t c đ đ c, tom góp đ c m t kho n ti n, m tôi đ a tôi xu ng R ch Giá đ tìm đ ng đi.

Đ ng l i, Hi u nu t n c b t m t cách khó khăn r i k ti p:
- Tr i cũng th ng nên chuy n đ u đi l t dù tr i bao gian nan trên bi n c . N u không l t thì cũng ch ng bao gi còn ti n đ đi nh ng chuy n sau. Cu i cùng m tôi và tôi đ n Mã Lai. Không m t n c nào nh n, n c sau cùng là M , h nh n m con tôi, m t h đ o Tin Lành b o tr cho vào M .

Đ n M , không có ngh chuyên môn, ti ng Anh l i không bi t, m tôi vào làm ph b p trong m t nhà hàng. Ai sai gì làm đó, m t tu n b y ngày. T i v m tôi l i gò l ng may, ráp nh ng tay áo, l y ti n theo t ng cái. Còn tôi ch ng ph i lo l ng gì ngoài vi c ăn h c. Tôi h c đ dàng, t trung h c lên đ i h c r i thi vào tr ng thu c, ra tr ng và đi th c t p. Trong th i gian th c t p, tôi g p Thy cũng th c t p cùng m t nhà th ng. Chúng tôi quen nhau và tình c m n y sinh.

Cha m c a Thy cũng là bác sĩ t Vi t Nam, qua đây thi l i, th c t p l i r i ra hành ngh . Nói chung gia đình Thy thu c giai c p tr ng gi . H bi t cách ăn nói, xã giao r t l ch thi p. Gia đình Thy r t quý m n tôi, m i ng i ai cũng mong chúng tôi thành v thành ch ng c . Đ i tôi th t sung s ng. Năm cu i th c t p, chúng tôi quy t đ nh l y nhau. Tôi đ a m tôi đ n nhà b m Thy dùng c m t i đ nói chuy n chung thân cho hai đ a tôi. Trong b a c m v i gia đình Thy
...

Gi ng Hi u tr nên khó khăn, ng p ng ng.

- Tôi ch t nh n th y s quê mùa c a m tôi khi ng i chung bàn v i gia đình Thy. T cái tóc, cách ăn m c, l i ăn u ng... Khi b m Thy nói chuy n, h i m tôi nh ng chuy n thông th ng, m t m tôi ng ra, tr ng b ch, gi ng nói tr nên run r y, s hãi... Tôi... Hi u nói nh nh , gi ng run run trong cu ng h ng.

- Tôi... lúc đó c m th y x u h . Tôi x u h vì s quê mùa, thi u ki n th c c a m mình khi so sánh v i ng i khác. Tôi tr nên t c gi n m tôi và có nhi u c ch h n láo v i m trong su t b a ăn! M tôi im l ng, lúc v nhà bà luôn mi ng xin l i tôi, đã làm tôi m t th di n.

Đám c i chúng tôi di n ti n nh d đ nh. Tôi càng t c t i trong ngày c i khi th y s quê k ch, lu ng cu ng c a m mình. Khách toàn là khách sang tr ng. Lúc đó, tôi gi n m tôi vô cùng, t i sao nh ng vi c đ n gi n nh th mà cũng không bi t. Tôi gay g t v i m tôi đ n n i có lúc m tôi v a run v a ch y n c m t vì s không v a ý tôi!

M tôi v i v i v ch ng chúng tôi. Thy có nhi u lúc khi m nhã v i m c a tôi, nh ng lúc đó tôi l i t c t i m tôi, t i sao nh ng chuy n nh v y mà cũng không bi t đ ng i khác coi th ng. M tôi tr nên s hãi, bà c tránh chúng tôi, c ngày bà tr n trong phòng. Ch nh ng lúc ăn c m bà m i ph i ra, ăn v i ăn vàng r i l i vào phòng. Mà đ ăn nào v a ý bà! M tôi ăn không có c m đâu đ c. Đ ăn th ng là đ kho, đ xào. Thy l n t bé đ đây, l i thích ăn nh ng i M . Tôi thì sao cũng đ c nh ng lúc đó tôi l i mu n t p cho m tôi thay đ i! Chúng tôi đã b t m tôi ngh làm tr c khi l y nhau. Không l c hai v ch ng là bác sĩ mà m thì làm ph b p!

nh v y đ c vài tháng thì m tôi b đi. Bà đi vì s vì bà, vì s quê k ch c a bà mà v ch ng tôi s m t h nh phúc. Tôi không hi u lúc đó tôi là con ng i hay là con v t! Tôi không m y may quan tâm. Tôi nghĩ m tôi đã t ng t l p t h i tr đ n gi , không có tôi m tôi cũng không sao, nh t là m tôi nói m tôi đ n v i m t ng i b n. Thy cũng v y. Ch ng trách Thy đ c. Tôi là con mà đ i x v i m mình nh v y, trách sao đ c ng i con dâu! Tôi có h n láo v i m tôi thì Thy m i dám coi th ng m tôi ch ! M y tháng sau...

Gi ng Hi u tr nên run r y, c kìm hãm s xúc đ ng. M t ng n l ng c lên nhìn hình m .

- M y tháng sau, m t nhân viên c nh sát đ n gõ c a báo cho tôi bi t m tôi đã qua đ i. Nh ti ng sét đánh ngang tai, tôi không tin! Tôi v i v ch y đ n nhà xác. Xác m tôi n m đó, nh ng nét nh n trên trán, nh ng s kh c c hy sinh c a m tôi mà tôi cho là đ u tích c a s quê mùa. Tôi đã l m ...

Hi u n c n khác.

- Làm sao mà tôi có thể sống thiêu tôi! Tôi là người sống cả bà mà! Tất cả sinh lóc, ý chí phải đến từ trước kia là vì tôi sống lại cả tôi, là vì tôi! Không có tôi bên cạnh, không có đứa con trai thì sống yêu cả bà bên cạnh, bà chết còn thì thế gì! Tình thân bà suy sụp, thế xác khô kiệt. Mà tôi lại sống một mình, chết phải vì người quen như tôi sống. Trong khi đó vợ chết tôi mới mê làm việc, lo làm gì!

Tôi này tôi làm sao rồi hết đời! Tôi sao tôi không nghĩ những lúc mà tôi khi cần xô bốp đến tôi đến ăn miếng ngon, đến trông ng mà chết những buổi áo mũ! Tôi sao tôi không nghĩ mà tôi còn lòng may mắn những buổi tôi đến tôi có cái xe, thay vì bà nghĩ đến sách báo để tăng kiến thức như tôi mong muốn, cho tôi khi xử lý. Mà tôi chết người đến cho tôi khôn, mà tôi quê mùa đến tôi đến thanh lịch mà tôi lại coi thường, khinh chê mà tôi! Sau khi chôn cất tôi. Tôi và Thy ly dị nhau chết bao lâu sau đó vì thế Thy tôi lại nghĩ đến mà tôi.

Tôi đến vợ tôi u bang này đến khi phải thế những chuyện cũ. Ông thế đó, ngày 10 Vu Lan tôi không dám lên chùa vì sợ thế chuyện hiểu thế của người con đến vì mà cả họ, sợ thế chuyện những người còn các bậc cha mẹ. Tôi làm công nhân vợ những hôm mà tôi vui lòng, những công việc mà bà rất muốn làm những đã không làm được vì dành hết thế giới cho tôi. Tôi biết, cũng đến những vì tâm ý họ những công việc cho mà tôi dù biết rằng nên họ những công việc cho tất cả chúng sinh. Công nhân mà tôi sâu dầy, lúc sống tôi đã không trả được, ít ra cũng làm người ngoài phải nào những hôm những khi đã mà.

Hiểu nhìn thế mình, những mà dần dần, miếng làm bầm:

- Mọi người, tôi này con làm sao rồi hết đời.

Tôi nghĩ về chuyện những mà nhìn Hiểu. Mà tâm hồn đau khổ, đang quên quên từ trước mà tôi. Hiểu tôi ra cả, miếng nói khe khẽ:

- Đang bao giờ đến họ những như tôi ông nhé. Phúc thay cho những kẻ còn mà!

Tôi không trả lời, nắm tay Hiểu bóp mạnh.

Trn Dzng Minh Dân